

ЕДИНАДЕСЕТИ НАЦИОНАЛЕН
ПОЕТИЧЕН КОНКУРС
„Академик НИКОЛАЙ ЛИЛИЕВ“ -
2024 - СТАРА ЗАГОРА

ПЪРВА НАГРАДА
Награда на Кмета на Община Стара Загора

Диляна Христова - гр. Димитровград

ОСЪЗНАВАНЕ

Сякаш времето спъна се подло
във моите крачки –
рухнах с цялата тежест на Космоса.
Пулсът е тих.
И преди окончателно
този живот да ме смачка,
ще му хвърля в лицето последния истински стих.

Този стих ще чернее, досущ като тлъста утайка,
загрозила сърцето на белия скъп порцелан.
И ще бликне в сълза от око на почернена майка,
скрила снимка на мъртвото чедо във мократа длан.

Този стих ще напиша с кръвта на пробитата вена.
Всяка дума ще срича за мен в генетичния код.
Но е тъжно – след мен ще е същата тази Вселена
и досущ ще е същият този напразен живот.

Аз не вярвам в Душата. Тя, моята, вече се пръсна.
Вярвам само в човека, към дупката който върви.
Няма нищо божествено в мен, че и аз да възкръсна.
Само няколко думи написах, а колко кърви...

ТРИ ОТЛИЧИЯ :

Светлана Йонкова - гр. София

ШЕПОТ

... доволно е,
че даваш покривката и хляба,
и ние в тебе, майко,
ще умрем чужденци!
„Отечество любезно“, Иван Вазов

Тук мирише на папрат, къпини и мечки.
Тук животът те гледа с безброй сетива!
В равнината от грижи захлупен, човече,
колко често
към стръмното вдигаш глава?
Разговаряш ли с Бог –
Той е бор преоблечен,
Той е подбел маскиран, кошута и пън...
Тук извира от всичко
космичната вечност,
невидяна от тебе дори и насън.
Закачлива шишарка и звън на мушица
ти се смеят, но ти си безкрайно зает!
Проследи ли с очи отлетялата птица
към зората, разкъсала нощния креп?
Като пръснати гъби равнецът белее,
тишината говори, но чуваш ли ти?
Крачиш гордо, понеже си имаш идеи,
ала нямаш, човече, неземни мечти!
Да си беден
сред толкова много богатство...
Но да литне безкрилият би ли могъл?
Завърни се, човече, от своето бягство,
че пръстът ти напеева защо си дошъл.

Николай Лилиев

ВТОРА НАГРАДА
Цонка Христова - гр. Дряново
СЪН НА ЯВЕ

Очи на спомени надничат в
съня ми.
Очи среднощносини
метличини.
Виждам мама, която отваря
широко прозорците
в пролетно утро,
сладко като крем-карамел.
Усмивката ѝ полита
и каца върху люляка,
а той рони ароматни сълзи
и се обяснява в любов на
чучулигата.

Ето го и татко –
наперен гларус на плажа в Шабла.
Около него рояк дечица,
наръсени с шоколадови пръчици,
а в очите им се вълнува морето
и подскачат златни рибки.
Мимолетни устни докосват моите,
змиевидни пръсти ме прегръщат.

Докосва гърдите ми малка жива топчица,
уханна като житена питка.
Паля свещичка на баба и дядо
по черешова задушница
и сърцето ми проси милост от смъртта,
но тя окосява поляните на съня ми
и ме връща във утрото,
на което принадлежа...
И разбирам, че нищо от това не е мое -
животът си пише приказки на гърба ми,
а аз съм просто героиня в съновидения.
Но никак не искам да се будя,
за да продължа приказката наяве.
Ала отвън ухае на момини сълзи
и смъртта в ъгъла на времето
ми плете терлици от паяжини.

Петрана Николаева Петрова - гр. Враца

ПРОЛЕТТА СЕ ЗАВЪРНА

Пролетта се завърна.
Разпрегна коне и ги пусна.
Стопла млада ръка заподрежда небесната шир.
Сякаш пак да откrexнеш живота
е древно изкуство,
от което се ражда небето и множи се безспир.
Задъхтяха ливади, прибрали коси посивели
и в зелено изплакнали своите жадни очи.
Тишината отстъпи
и се сви под априлските трели,
за да може отново звънът на живот да звучи.
Слезе бързо цветът на надеждата
в ниското даже –
от билата измръзнали, вперили строги чела.
Никой вече не помни
и не може на мен да разкаже
колко дълго е спал под студена завивка света.

Топлината развя своя порив
оранжев и трепкаш
и изправи надеждата, влюбена в новия ден.
Пролетта се завърна.
И в сърцето си първо я срещам,
за да стигне най-сетне дъха ѝ разбудящо до мен.

Ваня Георгиева Велева - гр. Ямбол

СЛЕД ЗИМАТА

Над корито,
препълнило своя корем с дъждове,
се оглежда луната,
в последната седмица трудна.
Тя говори с небето
на своя език откровен
и разплаква два облака,
дето от вчера са будни.
По реката се влачат вълните,
подобно змии,
бързат щъркели, мерят
с червени аршини полето.
И покълва коприва,
а кос необята пили.
И се пълни с надежда и обич
на пролет котлето.

Само вечер,
когато земята се сгушва за сън
и прикрита зад хълма
луната лъчите си реше,
самотата прегръща на люляк лилавия звън
и се моли шурецът за всеки, дори да е грешен.

И тогава се чува от лунни кристали сглобен
на вселенския разум фалцета, с любовни мелизми.
С мисълта си небесна той влива цвета си във мен
и връвта на тъгата, от старата зима отгризва.

125 ГОДИНИ ОТ
РОЖДЕНИЕТО
НА ВЛАДИМИР
РУСАЛИЕВ
НА СТР. 6

ХОРА, РАВНИ НА НЕБЕ

Когато пиша тези редове за Таньо Клисуров, сякаш чувам топлия глас на този обаятелен и незабравим български творец. Той беше висок, благороден и топъл... Земен и естествен, щедър и отзивчив, ведър и добронамерен. Беше красиво обобщение на голям творец, който далеч от столицата изгради един Храм на доверие, самочувствие и вяра, че голямото изкуство може да вирее навсякъде, където има талант, Доброта и човечност.

Той беше един от най-ярките представители на лиричното ято, което отгледа Великотърновският университет „Св. св. Кирил и Методий“. Имената на Борис Христов, Калина Ковачева, Таньо Клисуров, Паруш Парушев, Николай Милчев и други отчетливо се вписаха в съвременната българска литература преди много десетилетия.

Неговият творчески път започна с една „Южна гара“, от която тръгна безкрайното му пътуване към хората. Таньо Клисуров запази своята непринуденост и естественост през годините. Винаги беше готов да помага и подкрепя всеки творец. Като главен редактор на литературния алманах „Хоризонт“ и на в. „Вик“ публикуваше автори от цялата страна. Маккар и съвсем млад постигна много в необятния свят на високото Слово, но не се възгордя от тази мимолетна слава.

Когато споделям всичко това, се сезам за десетки срещи с него. От литературни четения във Велико Търново, в София и страната до запомнящите се негови гостувания в Ямбол. През последните десетилетия си разменяхме творчески срещи между нашите писателски дружества. Той водеше лиричното ято от Стара Загора, а ние връщахме визитите и се чувствахме в свои води в града на „липите и поетите“.

Творчеството му ще бъде запомнено с човешките послания на таланта и добротата, мъдростта и красотата. У него имаше нещо съкровено от Далчев, Геров и Веселин Ханчев. Помня една удивителна вечер преди няколко години в уютната зала на читалище „Св. Климент Охридски“ в Стара Загора. Двамата говорихме за творчеството на Никола Вапцаров и Павел Матев. Получи се един откровен разговор с културната общественост на Стара Загора.

Вечерта продължи до късните часове на нощта. Говорихме за мъртви и живи приятели, за нещата от живота. Не можехме да се наприказваме с Таньо Клисуров, Даки Стоев и организаторът на творческата вечер, поетът, журналистът и общественикът Трифон Митев.

В последния разговор по телефона сподели с мен, че му предстои тежка операция. Отиде си от този свят на 29 март 2024 г. Загубихме приятеля, поета, журналиста, общественика, почетния гражданин на Стара Загора. Но завинаги в нас ще остане слънчевата му усмивка, необятният талант и доброта, която раздаваше щедро и без остатък.

С името на Таньо Клисуров тепърва ще бъдат отбелязвани високите постижения в съвременната българска литература и те ще бъдат слънчевата пътека, по която ще вървят младите в литературата и изкуството.

26 юни 2024 г.
Тенко Тенев,
председател на Д-вото на писателите в Ямбол

АЗ ЩЕ ГЛАСУВАМ!

Под бледото октомврийско слънце градът пъстрее като цветна леха. От стотици билбордове, многоцветни афиши се борят за вниманието ти. От тях гледат приветливо усмихнати мъже и жени - бъдещите народни избраници. Отвсякъде се сияят обещания и уверения, всеки си има лого, над което десетки имиджмейкъри са мъдрували седмици. Половината от обещанията да изпълнят - ще станем една малка Швейцария.

Докато провеждам своето мълчаливо социологическо проучване, много често чувам онова изконно българско: „Всички са маскири!“ Тези изказвания са нормални, те не ме провокират. Излизам от кожата си само когато чуя някой самодоволно, на висок глас, с гордост да заявява: „Аз пък няма да гласувам!“

Защо бе, джанъм, няма да гласувам?! Защото нямаш мнение? Дори и селският идиот има мнение по всички въпроси. Вярно, идиотско, но го има. Защото не можеш да си избереш партия? Хайде, холан, как от толкова много партии и коалиции една програма не ти уходи и не ти допадна? Или смяташ, че ти си единственият, който знае какво трябва да се прави? Ами кандидатирай се тогава, не се крий на сянка. А може би ти е все едно? Ако човек няма нищо против да го управлява „кой да е“, не бива да протестира, че го управляват „как да е“.

В едно от своите интервюта Стефан Цанев разказва една древна история, толкова подходяща за случая, че се изкушавам да я цитирам цялата. Преди 27 века законодателят Солон дал на древните гърци един твърде странен закон: „Ако поради несъгласие и неразбирателство възникне раздор и разединение сред народа, ако започнат смутове, то онзи, който в подобно време и при подобни прояви на граждански размирици не се присъедини към никого, а се отдръпне и се отдели от общото злополучие в държавата, този човек да бъде лишен от дом, имот и да стане изгнаник и заточеник.“

Значи неучастие в гражданските дела се смятало за престъпление, апатията се наказвала най-строга. Няма по-грешна позиция от никаква позиция! Аз ще гласувам!

Маргарита Сапунджиева

На 5 септември 2024 г. от 18.00 часа в западната зала за временни експозиции на Художествената галерия в Стара Загора беше представена изложбата „Антична реалност“ на художника СВЕТЛИН СТОЕВ (1966-2024). Тя включва близо 70 произведения ж и в опис и малка пластика. Творбите са създадени през последните няколко години, като разкриват посоките на художествено-пластично търсене на автора. Светлин Стоев е роден през 1966 г. в Стара Загора. Завършва своето художествено образование в Педагогическия институт „Св. Иван Рилски“ в град Дупница за учител по изобразително изкуство. Като преподавател по рисуване работи до 1991 г., преди да се отдаде изцяло на творческа дейност като художник на свободна практика. Има реализирани множество самостоятелни представления, както и участия в общи, национални и международни изложби. Неговите произведения са в колекции на много отиличия за своите произведения. Неговото творчество е предимно в областта на живописиста, а в последните години и на малката пластика. Илюстрирал е няколко книги и има издадени две авторски с разкази. Освен на изкуството, немалка част от неговия житейски път през годините е посветена на опазването, отглеждането и признаването на каракачанското куче за българска порода.

В зала 1 А на ул. „Шипка“ 6 - в София е открита изложбата „Рефлексии“ на Валентин Дончевски. Експозицията представя няколко огромни трансперанта с размери 2 на 3 метра. Някои от платната също са много големи – с размери 120/120 см. Рисунките поразяват въпроси, чувства, мисли и състояния.

Людмил

Симеонов

ДУБЛЮРЪТ

Ти винаги оставаши непознат,
а славата при другия отива,
от него се възторгава този свят –
за тебе е утехата горчива,
че можеше да бъдеш първи ти,
да се окичиш с неговите лаври
и тебе да посрещат със ливаври...
Съдбата тази участ ти спести
и нея никога ти не оспори -
навярно справедлива беше тя:
в живота има винаги дубльори,
дубльори няма само в любовта.

ПРОЗРЕНИЕ

Какво постигна ти дотук, какво?
Признание, пари, богатство, слава?
Как всичко неусетно отминава,
тъй както и самият твой живот!

А истината късно май прозрях -
че тази е единичката награда:
на този Божии свят да се порадваш,
преди да се превърнеш в шепна прах!

МУЗИКА

Поклон пред гениите, сътворили
божествената музика, която
безсмъртна си остава, щом душата
издига тя до небесата чак!

Но колко струват всичките
оркестри
на този свят и всичката им музика,
щом в простата мелодия на славей
заслушана е цялата природа?

ПРЕДЧУВСТВИЕ

„Най-хубавото на смъртта
е туй, че идва ненадейно.“
Александър Геров

...А колко още ми остава,
не ми е съдено да знам.
Дали сега не догорява
свещицата ми в някой храм?

Ще съмне и без мен - навярно
в един неподозиран ден.
Приятелите ми прощално
ще ният по едно за мен.

И вместо с думи упокойни
(тъй както знам, че му е ред),
с по някой стих ще си припомням
за мен - приятеля-поет.

ПРОМИСЪЛ

Как искам да живея! Ала знам -
ще се прекъсне нишката накрая
и ще рече съдбата ми: „Дотам!“
А как съдбата си ще изиграеш?

А искам да живея! Всеки час
и всеки миг за нещо ми е даден -
да търся таен смисъл в него аз,
да не очаквам милост и пощада

и нищо в този свят да не спестя -
нито една тревога сърцеда,
мига щастлив със болка да платя,
със рани - всяка мъничка победа!

Анелия
Янковска-
Сенгалевиц

МОРЕТО

„Морето! Най-голя-
мото събитие!“

В памет на Христо Фотев

Морето – неизменното премежdie,
погълнало едно небе изцяло!
Разплискан мост,
след който тръгва сушата.
Първичният бульон на сътворението!

Морето – отражение на изгреви,
препълнено с удавените залези –
на ветровете древната играчка,
непроницаемо спокойно в дълбините.

Морето със измамна бариера
от хоризонти, водещи в безкрая.
Компас за романтици, за смелчаци,
за откриватели и за човечеи.

Морето – непосилно за мнозина
творение, избавено от страсти –
сега е свобода, която слага
в душите ни модел за съвършенство.

ДОКОСВАНЕ

Сладни попрезряло лято,
по устните ми полепва.
Разхвърля пурпур и злато
в знойно великолепие.

Ширва се щедро, замира
в блясъци и полусенки.
Гореща благословия
за мене, мимолетната.

Дар незаслужен, нечакан
като от райска градина!
Пърха смутена душата -
гола, с листо от смокиня.

Лятото пак ме докосва.
Тихо с ветрец ме облича.
Ласкаво и медоносно
учи ме как да обичам.

ТУНЕЛ

Опаловият час! Прорязват залеза
с контура си заоблените хълмове
и мамешо застиват посивели
като вълна, догонваща вълна.

Лишени от отблясъци, нещата
разкриват нещо свое съкровено
и сенките им бавно се стопяват
в нахлулата отникъде тъма.

Загубени подробности... Ненужни...
Дори следа от птичи песни няма.
Ни помен от листа, гнезда и клони!
Но важното е тук, сред нас – дървото.

Почти неуловим присъства
и ароматът на тревн... Земята!
И пипнешком един човек се лута
на вечността към прага. Докога ли?

И само между облаците спряло,
парче небе все още се синее
така дълбоко и прозрачно ясно,
като тунел, препълнен милостиво
от някаква незрима светлина.

ДИЛЕМА

Морето Черно и морето Бяло!
Запитах се: кое е по-солено?
Морето Бяло -
в него са съзлите
непресушени,
бежански сиротни.

Морето Черно и морето Бяло!
Зачудих се: кое е по-горчиво?
Морето Черно – дъното му пусто
на пропийан живот ми заприлича.

Морето Черно и морето Бяло!
Захласнах се: кое е по-красиво?
Редуваха се буря и затишие,
докато станах гладка като мида.

Морето Черно и морето Бяло!
Замислих се: кое е по-прозрачно?
Надникнах в дълбините им спокойни
и в мрака част от себе си намерих.

Морето Черно и морето Бяло –
два бисера в сърцето ми заспали.

Художник Светлин Стоев

ЗАВРЪЩАНЕ

Кръст на ястреб в поле позлатено
на въздушни спирали кръжеше.
Пообрасъл с репей и макове,
в мараян път забравен трептеше.

Но не мислех за шедрата жътва.
Не усещах как зрееше хлябът.
Попритихнах и сграбчи ме юли,
за да моля за капка пощада.

Нажежена изгарях отвътре.
Дъно бях в оглушителна бездна!
Атмосферният стълб бе огънал
тетивата на крехките плещи.

Вкус на сол. И косите полепват...
В зло безлюдие пътят млъчеше.
В съпровод на безпътна камбана
по петите ми сянка пълзеше.

И така бе до първата къща –
страж забравен в напуснато село!
Достолепно достъпен, геранът
напои ме с водича студена.

И на пейка под ябълка седнах.
Из трънаци трендафил цъфтеше.
Закопнях да наднея пак славей.
А сърцето ритмично кървеше.

ЛИРИЧЕСКИТЕ ИНТЕРПРЕТАЦИИ НА ОБРАЗА НА БРЕГА В СТИХОСБИРКАТА „АКО ИЗОБЩО ИМА БРЯГ“ ОТ БОЯН АНГЕЛОВ (изд. „Богиянна“, 2021 г.)

Данка Павлова

Заглавието на стихосбирката на Боян Ангелов – „Ако изобщо има бряг“ – оформено като питане с елементи на съмнение, предизвиква изключително много размисли, голяма част от които имат амбивалентна насоченост. Първата реакция обикновено е свързана с „брега“, който разделя живота от смъртта. Разпознаването на „брега“ като вид „граница“ не само между тези две разновидности на битието, но и в отношенията минало – настояще, самота – споделеност, робство – свобода, родина – чужбина, радост – тъга, знание – тайна... читателят може да открие в много от стихотворенията, публикувани в тази книга. В някои произведения дори да види такова съчетаване между тях, което оставя у него външното за сложността на света и на човека, на междуличностните отношения, а и на самата човешка психика, върху която влияе всяко нещо от нашето обкръжение, заедно с емоционалния аплумб, който му поставяме. Своеобразен пример за подобно многопластово преплитане на теми и на човеки съдби, изправени пред най-голямата тайна за човека с все още непреодоления „бряг“ към нейната същност, е стихотворението „Баща“:

БАЩА

Тя помина се рано... Бе на 29.
Като облак стои се зад отсрещния хребет.
Все такъв си остана той – свит, своенравен.
Уж преви го съдбата,
но вървеше изправен.
И усмихнат вървеше.
Не погледна към друга.
В празник блики береше.
Дъщеря си изучи... Тя в Канада замина
и се чувстваше вече като в своя родина.
Вска вечер по скайния
разговаряха кратко.
Тя с усмивка мълвеше
често думата татко.
Той с усмивка мълвеше
често думата дъще,
после дълго мълчеше
сам сред празната къща...
От баща си научи да не върва в химери,
но се реши ноем из небесите сфери.
Там жена му седеше на престол като фея.
Той се мъчеше силно да застане до нея,
ала облак се спусна многолик, ненадеен
и я скри... Само чу: „Дъщеря ни къде е?“
Чак тогава започна да ридаш в съня си.
И ги търсеше двете... И още ги търси...

Знаем, че правото на живот и правото на смърт не са избор, принадлежащи на човека. Точно поради това толкова драматично изживяваме загубата на близък човек. Липсва ни присъствието му, възможността да обсъдим с него бъдещите си планове, да получим помощ, ласка, обич, закрила, измъчва ни мисълта, че не знаем какво се случва с него след смъртта му, не знаем тя тотален край на съществуването му ли е, или има „нещо“ и отвъд „брега“ на живота. Независимо от липсващите отговори, като че ли самата му смърт ни задължава да бъдем в остатъка от личното си животно време тактатва, каквното отишлият си от нашия свят би желал да бъдем. Затова в стихотворението си „Баща“ Боян Ангелов разгръща мотивите за живота и смъртта паралелно. Тъжна е съдбата на неговия лирически човек, останал сам с дъщеря си толкова рано, не успял да се порадва нито на младата си съпруга, нито на взаимното

им шастие. Животът обаче се оказва посилен от смъртта. Въпреки тъмния облак, който всяка вечер „се топи зад отсрещния хребет“, той си остава същият – „свит, своенравен“, държи високо главата си и без да поглежда „към друга“, успява да отгледя и изучи дъщеря си, да пренебрегне не само своята самота „сред празната къща“, но и да ѝ осигури възможности за лично шастие. Така миналото и настоящето, самотата и съпричастността, родното „тук“ и чуждото „там“ (в Канада), мечтата и реалността, дори и Земята и Небето, се събират в тази болезнена апосиопеза в края на текста, след която като острие на нож се забива в сърцето на бащата най-страшното питане: „Там жена му седеше на престол като фея, / Той се мъчеше силно да застане до нея, / ала облак се спусна многолик, ненадеен / и я скри... Само чу: „Дъщеря ни къде е?“.

В поетичния свят на Боян Ангелов болезнената непреодолимост на „брега“, на границата между живота и смъртта се усеща най-силно в стихотворенията, посветени на майката:

НАПУСНАТАТА СТАЯ

Умих на майка ми поезите
три дни, преди да се помине.
Пророни: „Нешо не паред е,
защото все ми стинат, сине!“
Предчувствала ли е – не зная
и друго каза ли – не помня...
Стоя в напуснатата стая
като слепец в каменоломня.
Жадувам с цялата си воля
да зърна мама пред вратата.
Жилетката ѝ е на стола,
на масичката – очилата...
Но друго разумът навява.
Пространството иманигерно
така в тъгата се стаява,
че багри цветовете в черно.
И времето като влечуто
пъзти в обратната посока.
Не предвещава нищо друго,
освен реалността жестока.

Знаем, че в световното културно пространство нейният образ се възприема като знак за архитип, че е аксиологизиран като първа форма още в пространството на безсъзнателното, че тя възплачва в себе си качества на потенциален извор на света, чиято „жива вода“ може да създава, да твори, да ражда и в този смисъл се доближава до представата ни за Деминура. В българската литература нейният образ е сакрализиран, поставен е на пиедестала на сакралното и иконостисното. Той стои в началото и в края на живота на човека – тя е тази, която го ражда и изпраща по земята му път, и пак тя е тази, която го посреща в света на трансцендентното. Такава я виждаме в „Майчи си“ на Ботев, в „Майка ми“ на Иван Вазов, в „Скрити вопли“ на Дебелянов, в „Мама ме целуна“ на П. Матев, в „На майка ми“ на Христо Ботев, в „Ти, майко“ на Елисавета Багряна, в „Плч по мама“ на Недялко Йорданов... Тя е изповедникът, който прощава греховете ни, тя е и съветникът, с помощта на когото откриваме върната посока на нашите житейски кръстопътища. Затова и загубата ѝ е толкова болезнена, с изчезването ѝ в пространството на небитието губим онази своя жизнена опора, която ни е подкрепяла, придавала е стойност и смисъл на личните ни изпитания и битки с негодите. В поезията на Боян Ангелов образът на майката е онази „шерпа“, която събира небесната „жива“ вода за „най-прецизния светлописец“, като го убеждава, че „за силния не съществува нито страх, нито робска орис“ („Шерна“). Тя е като че „скривалището“ в съзнанието на неговия лирически човек, където той пази своите „знания и представи“ („Приемане на тъгата“). Тя го зарежда с енергията да отстоява себе си във всички жизнени ситуации и затова загубата ѝ го обезсилва, разрушава връзката му с миналото, с неговото тогавашно „Аз“ и сегашността: „Откакто мама почина, / плача ей тъй, без причина. / Някога имах другари:/ днес – врагове и лихвари./ Някога знаех и помех... / Станах черука на орех, / който

лежи под листака / и потреперва от всяка / стъпка човешка, но вража...“ (Покояние“). И сикаш целият свят около лирическия човек на Боян Ангелов, след загубата на майката, вече е друг, различен, враждебен, „бродясал над кокаинови линии“ и „празни години“, безсмислено броящ банкноти, като в своята „свърхгордост“ дори не разбира, че отдавна е станал част от вселенското буннище („Буннище“). Страшно е осъзнаването, че „без да е сторил грях“, животът го е изправил пред най-високите и непреодолими „бряг“ на битието – смъртта на майката, че е прекъсната вече връзката му с лоното на живота, с онази светлина, която е придавала смисъл и на слънчевите, и на мрачните делници в неговото битие:

НЕИЗБЕЖНОСТ

Докато има майка, човекът е дете.
Събира светла лайка, илюзии плете...
Когато тя потъне в космичните тъми,
човекът и насън е самотен, и сами
потеглят часовете, обвити в съмътен
страх.
Без нищо да му свети, без да е сторил
грях
към никого, той става по-тих и по-унил.
Скръбта го обладава, ала не се е скрил.
Опитва се изправен и весел да върви.
До вчера богоравен, днес – рамене
превил,
той вече по-прилежен е, по-благочестив...
До оня неизбежен миг да не бъде жив.

Ако правото на живот и правото на смърт наистина не са зависими от избора на човека, то осмислянето на Живота и Смъртта като човешки избор е възможно. Лирическият човек от цитираното стихотворение „Баща“ сам е приел тежката своя орис след ранната смърт на съпругата си. Бих определила като истински жизнен подвиг своеобразната жертвеност на труловите му делници „пред струга“, за да може неговата малка дъщеричка да има всичко необходимо, да я изучи, да я научи на труд и на уважение, да я накара да различава „химерите“ от реалността, но и да има очи и сърце за красотата на безкрая в нощните „небесни сфери“. И може би точно вярата ни в неотменимостта на смъртта като „граница“, като „бряг“, до който е „позволено“ на човека да достига в своето земно съществуване, ни кара да поискаме да открием онова, което ще придаде смисъл и значимост както на извървения от нас земен път, така и на смъртта ни. С такива лирически превъзличения на живота и смъртта на исторически съществували личности Боян Ангелов населява цялата от стихотворения, озаглавени „Роса“. Паратекстът му въвежда символ, който е тъждествен с възкресението на природата, с новото раждане на света, на светлината, с победата ѝ над мрака и смъртта. Всички персонажи в 19-те стихотворения са носители на светлината на свободата и смъртта им е достойна за сравнение с Христовата. Защото и тяхната смърт носи ореола на възраждането на един народ за нов живот, на жертвеност в името на другите, а не на никакъв личен интерес или материална облага. Такива са въстаниците от Панагюрище, градът, който „разлиства светлинна“, градът, на когото „историята своите права му завеща“, защото „....обремена и бледа, / една Княгиня вярата развя / и изгоряха хиляди за нея...“ И

смъртта не е край, шом човекът е победил страха си и под „безпаметните очи на острието“ е издигнал знамето на своето човешко достойнство („Панагюрище“). И нищо, че „горят селата“, че изстрели и писъци огласят „пламналата нощ“, в която своята страшна оратория свири „огънят стихии“, че сред „столицата, светеща в пожари... лечица търсят майките си мъртви“ („Бенковски“), че „гълътката виделина“ трябва да бъде заплатена с много, много кръв... Важното е, че тъмната сила на злото на „пририждащите орди“ и на „обезумелия аскер“ е победена, и че сред грохота на „омълените тревии“ смъртта се е превърнала в тържество на мъжеството, разсъкло ярема на робството („Павел Бобеков“, „Нешо Бончев“, „Райна княгиня“, „Шипка“, „Марш – 1878“). Важно е, че там, на Драва, прегрътнатите „ветерани и убити“ превръщат реката в крепост, за да може след това да бъдат засети семената на хляба, извисил своите класове под слънцето на свободата („Креност“). В стихотворенията от този цикъл Боян Ангелов срива „брега“ и заличава „границата“ между живота и смъртта, между миналото и настоящето, за да възвъсти тържеството на единството им в хода на битието чрез „нетленността на паметните плочи“:

ПАНАГЮРИЩЕ

С планински силуети обграден,
градът разлиства светлина свенлива,
а погледът му – стъпки от елен,
пресичащи съня на самодива.
Видение е може би това.
Градът навърно детството си гледа.
Историята своите права
му завеща... Обремена и бледа,
една Княгиня вярата развя
и изгоряха хиляди за нея.
Опожарен, градът пак заживя
с достойнството на тяхната идея.
А то не е страхът, че си стоял
с безпаметни очи под острието,
Достойнството е късчето метал
в червената килия на сърието.
Тополите, напрегнати от слух,
ще разберат защо е осияна
вселената на пролетния пух,
потънал в шепота на Луда Яна.
Градът, разлистил своя светлопис,
доказа правото си да посочи,
че е тъждествен пролетният лист
с нетленността на паметните плочи.

Поезията, по презумпция, е израз на субективното състояние на автора си, на проблемите, които го възнуват и които той носи вътре в себе си като познание, представа и емоция. Въпреки че всеки един поетичен текст е зареден предимно със субективните представи на създателя си, преди да им даде словесен израз, той ги съизмерва с Абсолютно, за да превърне този текст в медиатор между свърхчовешкото и земното. Боян Ангелов е философ по образование и професия (доктор по философия, преподавател по гютеанистическа естетика, по история на философията и социалната педагогика), но и поет по призвание. Именно поради това неговите поетични визии представят проблемите на света и човека от философска гледна точка. И въпреки сравнително кратксия си словесен изказ, те съдържат такъв обем от знания, които могат да бъдат представени в цели статии и студии по поставената тема. И той, като мнозина древни и съвременни философи вярва, че за да разберем смисъла на смъртта, е необходимо да сме разбрали смисъла на живота, на пътя ни между хълмовете на времето. Убеден е, че хората са странници по този път, който преминава през цялата вечност, и не е важно дали ще се движим бавно или бързо по него, а каква следа ще оставим в пространството на времето, отредено ни тук, на тази земя. А „брегът“, „границата“ между живота и смъртта, е просто една врата, през която ще минем в другата „стая“ на своето битие, тя е паузата между две ноти в симфонията на собственото ни съществуване. Затова и озаглавява по този начин своята стихосбирка – „Ако ИЗОБЩО има бряг“.

ДВЕ РЕЦЕНЗИИ ОТ ИВАН Д. ХРИСТОВ

ПОЕТИЧНА ВЪЗХВАЛА НА ЛЮБОВТА

Лирическият поет Ботьо Буков е автор на осем стихосбирки, на три детски книги със стихове, както и на преводи произведения от и на испански език. Автор е и на сатирични произведения. Публикувал е свои творби в литературния печат у нас и в чужбина. Най-новата му антологична поетична книга е „Озарения“ (Изд. „Лазен“ – Стара Загора, 2023) и излиза по повод на 75-годишния юбилей на поета. В нея са събрани 416 кратки стихотворения, които по форма са еднакви – всяко от тях е построено от по две четирислещни строфи. Първата строфа съдържа теза, а втората антитеза и поанта. Авторът използва силботоническо стихосложение.

Стиховете са разпределени в пет хронологично подредени и тематично обединени глави: „Унеси“, „Жажди“, „Клади“, „Пепелица“ и „Искри“, както и „Предисловие“ и „Послеление“. Илюстрирани са с графики на художничката Райчо Чакъров и Нено Бакалски.

Стихосбирката „Озарения“ е един „духовен катарзис“, защото творецът притежава дарбата „с душа душище да отключва“. В предговора „Вместо автограф“ Ботьо Буков споделя: „Осъзнаваме или не, всички живеем от любов и за любов... Поезията е синоним на любовта, търсене и раздаване на човешкото учовство...“

Новият лирически сборник на Ботьо Буков със стихове за любовта е единия по смисъл и чувства поетична книга, с образен, колоритен и емоционално обогатен изказ. Поетът умело навлиза в дълбоките води на човешките интимни отношения и преживявания, кара читателя да съприживее чувствата, любовните трепети и възлияния на лирическия герой. В стихотворението „Арс поетика“ авторът съкровено разкрива своите поетични терзания и откровения: „По Божиата милост съм поет. / Поезията, казват е изкуство. / Да, сходна е с изкуството наезд, / но всъщност е изстрадано чувство“.

В „учители мои“ поетът съизмерва себе си с благодарност към своите духовни предходници в поезията: „Поети на сяйните възтори, / учурци под романтичната луна, / не бойте се! Не ще засенча онези, / от които съм почерпил светлина!“

Авторът майсторски ни поднася кратките си любовни изповеди и послания, принудено и завладяващо. Един интимен свят сътворен по каноните на красотата. Едно от най-хубавите стихотворения на Ботьо Буков в антологията „Озарения“ е „Брънка“. То ни завладява с изповедния си тон, искреността на чувствата, болато нюансираната метафоричност: „...една халка от лицерено злато - / измамна брънка в мъжките юзди. / ...Аз бях турил в скута ти луната / и шепите напълнит със звезди...“

Лирическият герой е горчиво разочарован от неосъществения блян и несбъднати мечти. Вместо семейно разбиране, смисълът на семейното единство се е превърнал в груба брънка.

Ботьо Буков счита, че „любовта във всичките си проявления е изстрадана. Изгубено за душата е само времето за любов“. За това и неговата зряла поезия не е само емоционална, а носи изстрадано познание и житейска мъдрост.

Авторът се прекланя пред любимата жена: „Имал съм изгори не една. / Но жена, която ме обича - / дай ми тази, Господи, жена!“

Ботьо Буков умее да разкрива душата

си чрез една завладяваща сърдечна изповед: „Неверен бях – и любих и разлюбовах... / Но любовта не е броя за грех“ / „Грехове“ /.

В някои от стиховете му има не само нежност, красота и поетична изповед, но и обвързване на интимните чувства с природата: „Нещо прелестно и невъзвратно /е в душата ми днес разчъфтяло./Зад гдухарчето, от слънцето позлатено./дебне времето – пухче бяло“. / „Нещо“ /.

Темата за любовта е вечна като самия живот. Силата на тези интимни стихове е в майсторската интерпретация, обречеността и неудовлетвореността на поета, който прави странно самопризнание в стихотворението „Пасторал“, че чувства вина „за всички не пожелани жени...“

Няма по-голямо щастие от това да си влюбен. За това и съкровено желание на поета е: „Да съм влюбен – това е животът. / Дай ми, Боже, най-скъпия дар“. / „Дар“ /.

Стихотворението „Алея“ пленява читателя още с лирическото обръщение в първия стих: „Добър ден, състарили момичета“, за да завърши с изповед за възраждащата сила на любовта: „там, където от мен сте погасени, / няма бръчки по вашата плът“.

Любовта в стиховете на Ботьо Буков е емоционално завладяваща. Той е нежен, пастелен поет, със сърдечни емоции. Умее личното да сплита и свързва с обществено в едно цяло. Каквато и да е житейската му орис, поетът не може да живее без любов.

В стихотворението „Интервю“ лирическият герой носи своята любовна мъка и страда от невидимите белези на любовта. Любовните рани турно зарастат и не се забравят: „ Сега е влача в себе си, жисосана / с печата на един застинал взрив“. За автора любовта е крайънглият камък и разковниче на живота: „Не от зло душище умираш, / а защото им липсва любов“. / „Апостроф“ /.

Стиховете в „Озарения“ са смислови, наситени с нравствени и естетически послания. Те носят светли помисли и размисли в душите ни. Поетът страда от невъзможността да се намери баланс в любовта, заради непостоянството на човешката природа: „Колко много женска хубост разлипла! / Колко мъжка слепота!“ / „Много“ /.

В някои от стиховете си като „Вехтозавето“, авторът използва библейски символи: „Откисни смокиновото листо / и покрый очите на змията“.

Последното стихотворение „Аязмото“ е тревога и упрек към днешните момчета и момичета, които предпочитат своите мобилни телефони, а не живото общуване помежду си: „Човекът днес не може да обича / и хълмът над града е все по - лис“, тъжно заключава авторът.

Жената и любовта са в неравностойно единство в поетичния свят на поета, но той има будни сетива и за тяхната изменчивост и непостоянство.

Лирическият герой изповядва, преживява и съприживява любовта. Една зряла, психологически обогатена поезия, която възнува и обсебва.

В книгата си „Озарения“ Ботьо Буков е събрал значимото от своето поетично дело, с което показва правостеността си и духовно извисяване през добините, както и своите поетични прозрения за любовта. Кара ни да усетим и осъзнаем, че тя е нещо неизмеримо и безценно, без което живота ни се обезсмисля.

Вярвам, че поетът ще продължава да ни зарежда чрез възнуващите си стихове с любов и човеколюбие.

ПОЕТ С АВТЕНТИЧЕН И НЕПОВТОРИМ ГЛАС

националния ни литературен небосклон“.

Произходът и нелеката житейска биография на Усин Керим са белязани със екзотика, страдания и изпитания. Те разкриват принадлежността му към емоционално – песенното начало в творчеството му: „Роден съм аз сред Бели Вит, / под плачещи върби, / де скръб с бургия върти сърцата / и тегне глад в брашнените торби“.

Стиховете за любимата му – „Песни за Ата“, разкриват не само неподражаеми талант на поета, но и скитачеството като негово родово страст: „Пей ми, Ато, / пей ми мила, / пей ми песни стари, / как в полята, / в дъжд и вятър / скитат катуярни“.

Никола Инджов пише в спомените си за поета: „Усин Керим бе циганин, когото не искаха да назоват циганин, а пишеше поезия, която искаха да остане циганска. Но той бе истински надарен и едва ли литературния му талант можеше да се реализира единствено чрез етническа екзотика. Вътрешния свят на Усин Керим е много по-просторен“.

Поетът има една специфична поетическа нагласа към предметното и природното, а възторгът му от тях изразява с елегичен тон: „Бели Вит развява грива, / звън от букви в поет, / Пее пак за теб щастливо / твоят син Усин Керим.“

Правило отбелязва Снежана Пейчева, че Усин Керим притежава таланта да внушава любов към обикновените неща от живота“.

Природата в неговите стихове е въздвигана със своята метафорична образност и лирическа зрялост на изказа: „С вик край мен елен притича, / совна се авляга, / Като старо газениче / слънцето премига“.

„Той имаше сетива за тайните и очарованието на планината, общувахе с нея като с живо същество“ – казва за него, литературният критик и издател Стою Вартоломеев.

Поет с трудова и неповторима сълба е Усин Керим. Стихотворението му „Сто мътни дни“ е своеобразна лирическа реплика спрямо поемата „Дни на проверка“ на Пеню Пенев, особено финалната му строфа: „Сто мътни дни и сто тревожни нощи... / Очите ми замрежда жълта прежда, / Аз диням аз, живяв аз все още / със зрънце от своята надежда!“

Мотива за равностепен и характерните за него драматични интонации срещаме в едно от късните му стихотворения „Петдесет години“: „В зной се гънах като корен, / вятър зъл ме роиш, / Скитник бях и срещнах хора / и добри и лоши“.

Стихотворението му „Като прашен скитник“ е също така една драматична равностепенна на лирическия герой, който споделя: „Към самия себе си отново / като прашен скитник се завръщам“.

Изповедната лирика с елегичен характер съпътства живота на чувствителния и болезнен поет. За това и усещането му за продължителност на живота чрез словото, намира своето отражение в стиховете: „В тегла живях, но в тях не се калих - / във огъня прегаря и стомана. / Но може би поне единичък стих / от мене на земята ще остане!“

Усин Керим носи стически своя тежък житейски кръст – разочарован и обезверен от заобикалящата го действителност: „Днес да потъна в земята, / Вит да ме влечи студен, / пръст няма, кой да поклати, / не да жали за мен“.

Самобитният поетичен глас ще продължава да буди гражданската ни съвест и човешина, защото Усин Керим ни завеща своето поетично послание: „Има думи – кажем и забравим. / Има думи, цял живот се помнят. / Има песни – чуем и отнемим. / Има песни влизат в сърцето. / Има обич – любим и разлюбоим, / има обич – обич дор до гроба“.

Със своето самобитно поетично творчество Усин Керим оставя незаличими следи в българската литература. Неподправената в тях драматична съдбовност и фолклорно – песенен изказ, продължават и днес да ни възнуват и будят размисли.

ТРАЙНА СЛЕДА В БЪЛГАРСКАТА ЛИТЕРАТУРА 125 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО НА ВЛАДИМИР РУСАЛИЕВ

Владимир РУСАЛИЕВ е литературният псевдоним на писателя и публициста Ангел Маринов Пенков, роден в село Драганово, Горнооряховско на 13 септември 1899 година. Той е син на известния даскал и обществен деец Марин Пенков.

Години по-късно в спомените си Русалиев с умиление си спомня времето прекарано на воля в родното село, заедно с бъдещия голям поет Асен Разцветников. По този повод той пише следното: „Нашата дружба започна от най-ранните ни детски години, тъй като живеехме на една и съща улица и то само през две-три къщи. В продължение на пет лета, босоноги и с торбички през рамо ние пасяхме воловете по хълмовете край Драганово и се къпехме в кристално чистите води на река Янтра“.

НАРОД

На художника Ал.Добринов

Денем в беди и вестоди,
Нощем под обляне свод...
Кой ще ти радост проводи,
Черен и верен нарон?

Тъжни са твоите години,
В кърви е твоята земя -
Кой като слънце ще мине
С песен през есен и тма?

Сипе се жълтата шума,
Дъжд от недели вали...
Кой ще ти дума продума,
Кой ще те тебе съжали?

Дълго, предълго си чакал
Свързан и в мъка - живота,
Ти си очите изплака,
Беден и бледен народ.

Чакаш, а бури ще дойдат.
В тътен е твоият свод.
Кой ще те пази и води
Бурен и кротък народ?...

След като се дипломира през 1918 година, се завръща в Драганово и започва работа като магазинер в Потребителната кооперация на селото. Същевременно участва в самодейния театър на бъдещия български драматург Камен Зидаров. Постепенно обаче литературата го увлича и будният и талантлив младеж решава да замине за столицата. В София отначало не разполага с никакви средства, често гладува и е принуден да приспива по пейките на столичните паркове.

През 1922 година Русалиев се свързва отново със своя именит земляк Камен Зидаров и двамата заминават за Перник да търсят препитание и работа. Първоначално Русалиев е назначен за библиотекар, а след това става завеждащ на новооснованото

читалище и работническия театър към минята в миньорския град. Под неговото вещо ръководство читалището развива активна и плодотворна дейност. Същевременно прекараните две години сред миньорите дават тласък на литературната му дейност.

От 1925 година Владимир Русалиев се установява да живее в София, като постепенно се сближава с Антон Страшимиров, Стилян Чилингиров, проф. Асен Златаров и други известни български писатели и учени от този период. Две години преди това той се запознава с нежния и лиричен поет Никола Ракитин и двамата бързо стават добри приятели и съидейници. Дружбата между тях продължава до смъртта на Ракитин през 1934 година, а Русалиев последен го вижда жив преди да се самоубие. По този повод той пише следното в мемоарите си: „Последната среща между нас се състоя на 1 май 1934 година в София на булевард „Дондуков“, като ние отседнахме в кафене „Охрид“ за да си поговорим на спокойствие. Бях впечатлен от добрия външен вид на Ракитин и му подхвърлих добронамерено, че някога ще остане като самотен житен клас, така както е бодър и здрав.“ По-нататък Русалиев отбелязва, че неговият събрат по перо му се усмихва многозначително и с някаква скрита болка отваряща: „Смятам, че още толкова ще живее и много творби ще създам. Намеренията ми са да напиша един цикъл от легенди и да направя един том с чисто психологически разкази.“ Накрая двамата се сбогуват и Ракитин тръгва към софийската гара за да се прибере в Плевен. Русалиев въобще не може да предположи, че след около петнадесет часа той ще се хвърли от влака в тунел №3 до гара Реброво.

Научавайки за смъртта на своя верен приятел, поетът е дълбоко разстроен и се укорява до края на дните си, че не е успял да предотврати тази трагедия.

НАДЕЖДА

Тревожно бродят вихрите есенни,
Понесли жълти листи над града,-
И стене върху колоните студени
Симфонията тъжна на дъжда.

А мълком от прихлупените хижи,
Ний гледаме и бледни и сами,
Как черен наниз нжиат черни грижи
И как дъжда в нощта безспир ръми...

И без да шем, приптели си ръцете,
През болката, която ни гори -
Без думи сякаш шепнем ний обети,

И сякаш се кънем от скръб опити,-
за оня ден на радост и зори,
През който ний ще сме честити!

След Деветосептемврийския преврат през 1944 година Русалиев е един от тези български писатели, „буржоазни“ които са нарочно премълчавани. След проведения се през 1956 година Априлски пленум на ЦК на БКП забраната над творчеството му отчасти е премахната.

В началото на творчеството му неговите творби се появяват във вестниците „Мисъл“ и „Литературен свят“ и в списанията „Кооперативна пробуда“ и „Кооперативна просвета“. Той е редактор на списание „Обществена мисъл“ и уредник на изданието „Угар“; публикува свои разкази и стихотворения в редица детски издания-„Трезво дете“, „Звънгар“, „Детски свят“ и редактор на популярните сред детската аудитория „Светулка“, „Детска радост“ и др.

През 1923 година, по време на

престоя си в Перник Русалиев само за три денонощия написва поемата „Рудничари“, претърпяла впоследствие още две издания - през 1934 и 1944 година.

В 1926 година на книжния пазар се появяват стихосбирката „Зима над Родината“ и сборника „Псалми“, съдържащ поезия и проза, а на следващата година поемата „Бунтовник-1876 година“ - посветена на Априлското въстание.

През 1930 година излизат стихосбирката „Кръст и знаме“ и новелата „Великата река“, а в 1931 година е отпечатана поемата „Жътва“. След това през 1938 година се появява книгата със стихове „Песни от мансардата“.

Произведенията му имат остра социална насоченост, а авторът винаги е на страната на онеправданите и унизените.

Значително място в българската литература заемат книгите на Русалиев за деца и юноши с разкази и стихове, които са пряко свързани с детските му години прекарани в родното Драганово. Сред тях се открояват: „Когато жеравите отлитат“, излязла от печат през 1933 година, „Бялата звезда“-1935 година, „Майчина мъка“-1936 година, „Звънчето звъни“-1938 година, „Слепите щъркели“-1938 година, „Майчина песен“-1939 година, „В двора на дядо Коледа“-1941 година, „В плен на дяволите“-1942 година, „Пътеката на мравките“-1943 година, „Вълшебна песен“-1946 година, „Песента на шуреца“-1947 година и др.

След близо десетгодишно прекъсване, поради наложената от властите забрана да публикува свои творби, той отново се появява на книжния пазар през 1956 година с книгата си за деца и юноши „Идат радостни години“. В тази насока са и следващите му книги с разкази и стихове за подрастващите-„Сладкопойна чучулига“-1961 година, „Духна вятър развигор“-1962 година, „Който в ранина се буди“-1963 година, „Каква е тази чудна песен“-1964 година, „Пролетна утрин“-1971 година и др.

Владимир Русалиев е автор на поредица от книги за известни български поети, певци и други талантливи българи. Най-хубавата от тях е „Бездомник в нощта. Животът, любовта и смъртта на Димчо Дебелянов“ - излязла от печат през 1936 година, претърпяла впоследствие още три издания - през 1939, 1944 и 1946 година. Интересни са и неговите монографии „Мадона в черно“ (посветена на Екатерина Ненчева) - 1944 година и „Българският славеи Христина Морфова“ - 1958 година.

В голяма част от творчествата на Русалиев присъстват мотиви, свързани с родното му село, което той никога не забравя, а през 1938 година излиза книгата му „Писма от Драганово“.

През 1977 година, четири години след смъртта му са отпечатани неговите „Мемоари“, съдържащи спомени за писатели и поети съвременници на автора. Сред тях са Антон Страшимиров, Кирил Христов, Стилян Чилингиров, Теодор Траянов, Георги Райчев, Никола Ракитин, Емануил Пондимитров, Николай Райнов, Георги Белев, Асен Разцветников и др.

Със своето творчество Владимир Русалиев оставя трайна следа в българската литература, а неговите разкази и стихове за най-малките го нареждат сред любимите автори на поколения български деца.

Умира на 14 юни 1973 година в София.

Атанас Коев

Паун

Тенев

Тополите

Помня
зелени ливади
с бели тополи
в края
като момичета
хванати на хоро.
И зривести

кончета там са играли,
пийнали в ниското бистра вода.
Тополите по-лани някой отсече,
три дена резачката ви,
даже слънцето горе зад облак се скри,
да не гледа как камионите
отнасят за Гърция трупите.
Сега седя сам под нямното сиво небе,
от сух дънер на по-сух се местя
и чакам да духне вятъра,
който накрая всичко живо отнася
и на мене, вярвам, няма да прости.

Кладенецът

Било година преди да се родя,
когато дошла мама в село -
от своето село подир баща ми.
Надникнала в кладенеца да се види.
От шийката ѝ паднал във водата
нализът от тенекиени орънкулки.
Често я виждах до кладенеца
загледана във водното огледало.
За какво ѝ бе домъчняло?
Какво е искала да види отново?
Онези тенекиени орънкулки,
или младостта си?

Рогошките гробища

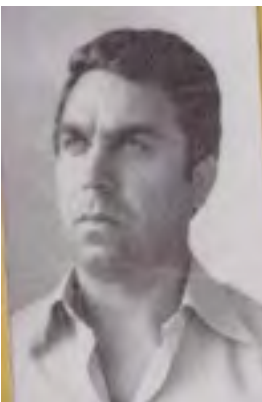
На тази стара нива живот
изкласисме и ние, годни за плод,
но един се препъна
и падна като снап.
Утре ще го изпратим в дванадесет.
Какво, че слънцето не ще ни пожали,
тръгнало в е тези дни да пече хляб..
Родини, приятели,
да се съберем на Рогошките гробища,
утре, точно в дванадесет, на обяд.
Елате да видим и помълчим,
защо и да не поплачем без глас.
Утре може, утре всичко може,
време не ни достига за нищо до днес.

Чадыр

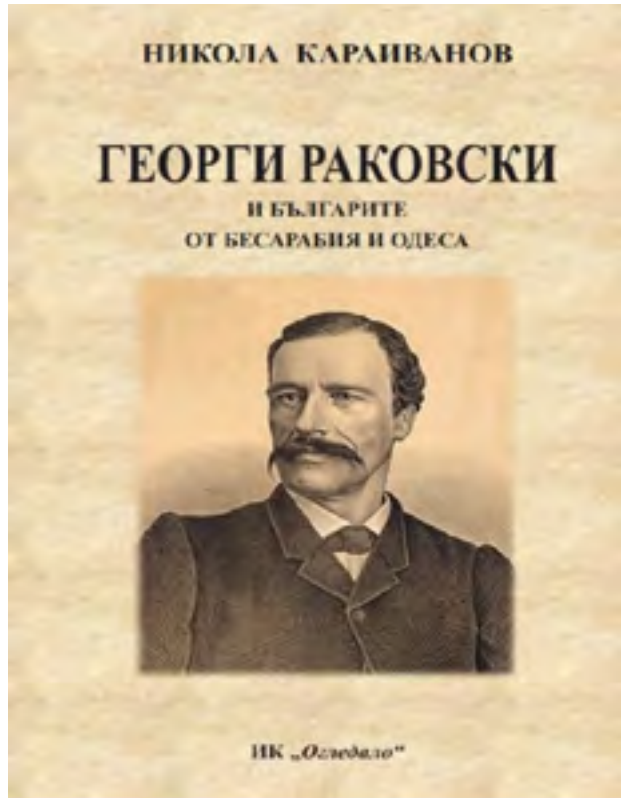
Ръми ли ръми, слабо вали,
но не спира от вчера
първият есенен дъжд.
Сух ще остане само този,
който го гледа на топло с чаша в ръка.
Една жена върви под дъжда,
нито е млада, нито е стара.
В дъжда върви без чадыр,
а дъждът налива, не спира.
Чадырът си е сигурно забудила,
или го е забравила някъде.
Може пък да се е повредила
някогашният скъп подарък,
който за нищо на света
не иска да смени с друг.
Не, не. Чадырът е тук,
под мишницата го стиска.
Каква ли грижа има,
каково ли на жената тежи,
та не забелязва, че вали.

Идва и този ден

Догаря мойта свещ, догаря.
Пламъчето плахо-плахо потрепва,
иски му се още малко да посети,
преди да трепне за последно.
Писал за смъртта и мене тя ще вземе.
Дано да се намери кой да ме изпрати.
Дано не е горещо, нито пък студено.

НОВО ИЗСЛЕДВАНЕ ЗА ГОЛЕМИЯ РОДОЛЮБЕЦ

Ново и задълбочено изследване по темата ще представи в Сливен на 30 октомври авторът на книгата Никола Караиванов. В шест глави, на 390 страници, той ни запознава с живота и дейността на великия българин. Ето и хронологията на този обемист труд:

Първа глава - Георги Раковски и бесарабските българи - 1841-1842; Втора глава - Приносът на Георги Раковски за основаването и началните години от развитието на Болградската гимназия -1858-1864; Трета глава - Пребиваването на Георги Раковски в Бесарабия, Живот и дейност в Одеса - 1858-1860; Четвърта глава - Георги Раковски против преселението на българи в Русия през 1861-1862 г. Брошурата “Преселение в Русия или руската убийствена политика за българите” и статията във в. “Дунавски лебед”; Пета глава - Георги Раковски в периода 1862-1866 г. Раковски и нашите сънародници гагаузите и българите в Банат; Шеста глава - Георги Раковски - родоначалник на българската патриотична русофобия /русоненавист/.

В Главата “Заклучението” са цитирани архиви и документални сборници.

Още в предговора Никола Караиванов обръща особено внимание на изследователите, наши и чуждестранни, към многостранната революционна и обществена дейност, както и на идейното и книжовното наследство на Георги Стойков Раковски 1821 - 1867. Разбираме за пореден път, че Раковски е велик национал-революционер,

създател на първите планове за освобождение на българския народ от османско иго, издател, публицист и журналист, редактор на първия български революционен вестник “Дунавски лебед” - 1860 - 1861 г. Той е и борец за българска църковно-национална независимост. Освен това: дипломат, военен

ДАСКАЛ ПЕТЪР ИВАНОВ

1847 - 1927

„Без да има на гроба ми
някой да заплаче с глас.
Сбогом, братя, спомняйте си;
И за мене в този час.“

ИЗ „ЗАТВОРНИК НА
ЗАТОЧЕНИЕ“

ПО ПОВОД 30-ГОДИШНИНАТА НА В. “ЛИТЕРАТУРЕН ГЛАС”
Народно читалище „Даскал Петър Иванов-1988” – Стара Загора
и редакцията на вестника организират

НАЦИОНАЛЕН ЛИТЕРАТУРЕН КОНКУРС
ЗА ЕДНО СТИХОТВОРЕНИЕ НА СВОБОДНА ТЕМА
КОНКУРСЪТ Е АНОНИМЕН

Стихотворението не трябва да бъде публикувано!

НАГРАДИ:

ПЪРВА НАГРАДА - 300 ЛЕВА

ВТОРА НАГРАДА - 200 ЛЕВА

ТРЕТА НАГРАДА - 100 ЛЕВА

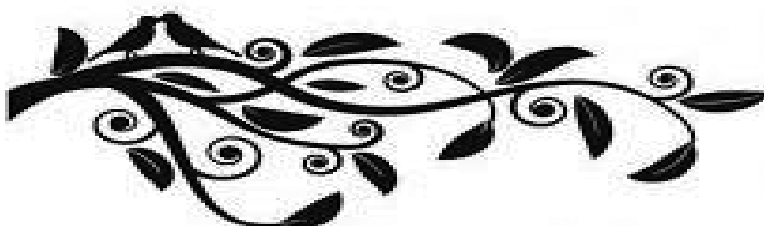
ЩЕ БЪДАТ РАЗДАДЕНИ И ДВЕ ПООЩРЕНИЯ ПО 50 ЛЕВА

Начало на конкурса – 1 октомври;

последна дата – 15 ноември 2024 г.

Авторите изпращат стихотворението и личните си данни в отделни файлове на електронна поща: konkurs_litglas@abv.bg

Резултатите ще бъдат обявени през декември 2024 година на сайта на вестника www.literaturenglas.com и на страниците на вестник „Литературен глас“.

АДРЕС: 6003 СТ.ЗАГОРА, УЛ.ХР. БОТЕВ 4

ГЛАВЕН РЕДАКТОР: ЙОРДАН АТАНАСОВ

ТЕЛ: 042/649-110, GSM 0888 790 135

РЕДАКТОРИ: РУМЕН СТОЯНОВ, ИВАН БОЧЕВ,

КРАСИМИРА БОЖАНОВА

ИЗДАТЕЛ: НЧ “ДАСКАЛ ПЕТЪР ИВАНОВ-1988”

E-mail: lit_glas@abv.bg

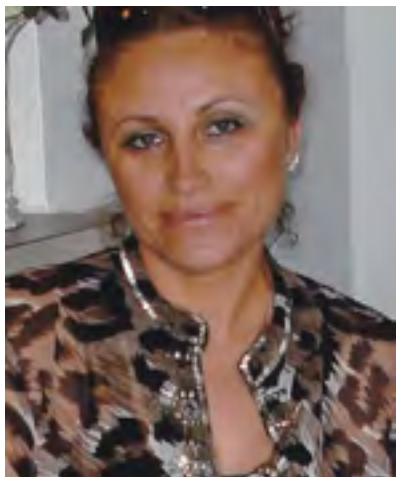
Интернет страница: literaturenglas.com

IBAN: BG14 UNCR 7630 1074 8633 90 BIC: UNCRBGSF

УНИКРЕДИТ БУЛБАНК СТАРА ЗАГОРА

ПЕЧАТ: “ЛИТЕРА ПРИНТ” АД - СТАРА ЗАГОРА

НЕ СЕ ВРЪЩАТ И НЕ СЕ РЕДАКТИРАТ МАТЕРИАЛИ!
АБОНАМЕНТ - САМО В РЕДАКЦИЯТА

СНЕЖАНА ГАЛЧЕВА е поет и журналист. Завършила е специалност „Българска филология“. От 25 години живее в САЩ. Автор на стихосбирките „Мигове и вечност“, „Космични послания“, „Мост към светлината“, „Когато думите не стигат“, на литературния обзор „Като цвете в скалата“, публицистичния сборник „В десет въпроса“ и сборник с интервюта и рецензии „Отразена светлина“. Инициатор и модератор на Фестивал на българската култура в Чикаго, както и на международния литературен конкурс „Изящното перо“. Основател и председател на Салон за българска култура и духовност в Чикаго – САЩ, зам. главен редактор на вестник „България СЕГА“ – Чикаго. Президент на Конфедерацията на българските културни организации и дейци в чужбина. Член на Съюза на българските писатели, Съюза на българските журналисти, Дамски литературен салон „Евгения Марс“ и на Литературен кръг „Любородец“ – България.

Снежана Галчева

СМИСЪЛЪТ НА ЖИВОТА

Реката си тече като река
и водите ѝ нанякъде изтичат,
тежестта си влачи все така
и нищо от Пътя ѝ не я отвлича.

Дъждовната капка е просто капка,
която жадно в земята се впила
и осъзнала феерията си кратка –
на атоми и кристали се разбива.

Защото всичко около нас е кръговрат
и Животът ни е затворен в цикъл,
човешките безумия
не могат да го спрат –
висша промисъл е неговият смисъл.

Румен Стоянов

Ще да звучи
изненадващо, но:
България върви
по сръбски път.
Започнахме го подир
славния и героичен
10-и, у нас тогава
безочливо и нагло
хлуйна латиницата.
Особено видима, по-
скоро зловидима,
е в надписи на
търговски заведения, производствени
предприятия. Собствениците им
все повече обозначават на английски
услугите, които вършат, сиреч правят
го с неговите латински букви. Някои
стопани милостливо допускат редом с тях
и кирилски, май нещо от порядъка на
хайде, от мен да мине, предполагам движи
ги не родолюбив порив, а благородното
желание да припечелват от тукашници,
тъдявашници, туземци, неосенени от
великата задокеанска реч. Достатъчно
е да се поразходиш в централни градски
улици, че да видиш онова, което наричам

ПЪЛЗЯЩО ЛАТИНЯСВАНЕ

напредващо полатинчване
на езика нам насущний, а то
включва неговите писмена. Тъй
като словесността ни е напълно
изоставена от държавата, пък за
да съм до край точен: предадена
в цялостен самотек, повторено
инакояче, тръби глава.

Тая противобългарска
обстановка облагодетелства
онова, което с омерзение наричам
латинясване на говора ни мил. Уви,
картинката е крещящо ясна и ще
подрека нещо за Сърбия. В нея се пише
равнопоставено с азбуки две: кирилица
и латиница. Изборът е доброволен, всеки
решава коя да предпочете. Също както
у нас притежател изписва бар или bar,
а твърде вероятно, по соломоновски,
дружелюбно курдисва и двенките
думичета.

Какво произтича от казаното? Че
с равнодушие, бездействие, лично и
обществено, проправяме усърдно път
на все по-многобройни латинясвания

РАПСОДИЯ В КАРТИНИ

Рисувай, художнико, рисувай...
Сътворявай космос, земя и небе.
С птиците свободата си празнувай,
политай дори с подрязани криле!

Душата ти е твоето цветно платно,
и на него от извора тръгва реката.
Онази, която по Пътя събира в едно
цялата мъдрост дошла на земята.

Не разказвай за самотните нощи,
в които сърцето не може да спи,
а когато тревожно и будно е още
и в съня си рисува цветни мечти.

Преди за полет да разтвори крила
разгадай мечтата на синя пеперуда.
Не забравяй и твоята каква е била –
и последна – не я заменяй с друга.

Прашинка си, а побрал си Вселена,
затова звезди над тъмно море запали –
когато кораб през вълните поема
посока да има и към бряг да върви.

ОГЪНЯТ В КРЪВТА

Градът в душата ми наднича,
изстраснал сред светлини
и шумове трамвайни,
но аз в съня си нощем
друмища пресичам,
разгадавам знаци
и кодове тайни.

Те ме водят
към върхове непокорни,
на които във вяроност
ветровете се вричат –
докрая останали верни,
които и в смъртта
си даже обичат.

В съня си се сливам с мойта земя,
чувам тропот и звън на копита,
които идват от дълбинни недра
и с огньовете на кръст я разсичат.

Аз съм частица от всяка жена,
която носи този огън в душата,
стъпва с молитва и икона в жарта
с благослов да пречишти земята.

СЪЗИДАНИЕ

Пространството
оцветено е във синьо
и животът сътворен е
в капчица вода,
пречистваме душите
си с хляб и вино,
усетили
Божествената сила
на кръвта.

Този миг е начало и синя безбрежност,
хоризонт и море
в прегръдка се сливат...

Но морето на брега е останало вярно –
към него вълните с любов се разливат.

Към него прииждат и свирепи,
и нежни
с грохота на ехо от дълбинните тайни,
а с лекия вятър сякаш отнети надежди
се завръщат
от пространства незначайни.

Този миг е частица
и вечност кармична,
в който Божествената мъдрост
е събрана.
Разсичаме възела на дните прозаични
и търсим смисъла
на извечната промяна.

Миг и вечност в дъха ни се побират,
Океан и Полнос вместиат се във шепата,
изгубени пространства се намират...
Една звезда във вселената се ражда...

МИГЪТ

Потънах в тишината на мига –
отрязък от вселенското ни време,
а той като вълна разля се към брега,
седефен спомен от мида да си вземе.

Разтегнах му клетките до скъсване,
за да побера и двата края на света
и всеки път като Възкръсване
духът триумфира над плътта.

Дъждовна капка в дланта си улових,
а там отразен се бе побрал света,
взех от извора вода и жадно пих –
от нея се разпали огънят в кръвта.

ЕЛА ПРИ МЕН ТАЗИ НОЩ

Ела при мен тази нощ
и в нейния плен остани.
Ще бъда млада и дръзка,
помниш ли –
както преди.
Ела в моя приказен свят
и донеси в шепата за мен
луна и звезди...
Както тогава,
когато валяха над нас,
а аз ги откривах
в твоите очи.

Ела в нашия царствен палат,
ще бъда там на балкон от мечти.
Нощта ще смъкне своя
копринен халат
и лунното ми рамо
ще блести.

Ела при мен тази нощ,
ще бъда красива –
като безплътна
прозрачно сияние.
Неуловима, но по-истинска,
дори и от преди.
Ела при мен тази нощ и
своя копнеж донеси!

ЕСЕНТА

Есента не е само тъга
и спомен за отминали дни,
по лятото изплакана сълза,
отронена от детски очи.

Есента не е само дъжд,
и небе от облаци подпряно,
като миражна ласка на мъж,
недокоснала мъжкото му рамо.

Есента не е само раздяла
с отлиташите птици във ято,
есента обгръща ни цяла
с плодовете на есенно злато.

Есента е възторг и мълчание,
което в тишината се ражда.
Тя е Любов и няма съзерцание
на всичко, което ни обгражда.

песни, танци, носии, обичай, само
езиковостта ни стои далеч от такъв
възродително-целебен порив, безмълвието
на осведомителни/осмърдителни
средства го разобличително онагледява
в преднамерено или неволно съучастие.
За мен това обвиняващо ни отношение
далеч, далеч не произтича от небрежност:
как, как Институт за български език,
университетски катедри, писателски
сдружения (изключая СБП), Съюз на
българските журналисти зъб не обелват,
ни лъв, ни десен, камо ли мъдрец по
таква съдбова болезненост? Становище,
указващо, че срамното и позорно
латинясване е обуквено свещено теле,
на което ради безмълвна уговорка не
смеет да му изпрекословим, та го траем
недосегаемо и по тоя начин кошунстваме
спрямо безсмъртното дело на Св. св.
Кирил и Методий и хилядите знайни и
незнайни блостители за чисто родно слово
с наши знаци. Упоменах тъдявашници,
тукашници, понеже българин е преди
всичко звание високозадължаващо и с
лице към несметните латинясвания
всеки нашенец трябва с ръка на сърце да
се запита: аз, аз какъв съм? И с дела да
си отговори.